

4. Клевцова Н. Методико-дидактические принципы создания и использования мультимедийных учебных презентаций в обучении иностранному языку / Н.И. Клевцова. – Курск, 2003.

5. Маслюк Ю.А. Проблеми використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчальній діяльності // Інновації в освіті. – 2006. – № 1. – С. 117–123.

6. Ставицька І.В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>.

Галдецька Ірина Григорівна,
професор кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ОСНОВНІ СКЛАДНИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПРАВНИКА

Оскільки на сьогодні держава висуває до представників правової сфери нові вимоги, сформовані під впливом сучасних суспільних умов, – актуальним постає питання якісної підготовки майбутніх правників. Юрист як професіонал сучасної держави повинен забезпечити потреби країни як на державному, так й на міжнародному рівнях.

Безперечно, поряд з іншими фаховими якостями, правник, щоб відповісти на запити суспільстві, повинен мати передусім високий рівень професійно-комунікативної культури, що реалізовується в мовленнєвій практиці передусім через укладання документів, тлумачення правових текстів, виголошення промов, ведення діалогів та ін. Саме тому в аспекті загальної професійної підготовки мовленнєва культура юриста відіграє ключову роль, актуальності у процесі опанування фахом, так і безпосередньо у фаховій практиці.

У наукових публікаціях сучасних дослідників (О. Коваленко, Ю. Короткова, Л. Мацько, Н. Марусич, І. Плотницька, О. Юрчук та ін.) висвітлено різні аспекти мовної і мовленнєвої підготовки правників з огляду на ефективність комунікації в професійній сфері. Попри зростання наукових розвідок досліджуване питання засвідчує на сьогодні значне зростання інтересу науковців до мовної, мовленнєвої та комунікативної компетентностей фахівця в галузі

юриспруденції і, безумовно, лишається актуальним з-поміж інших важливих завдань сучасної науки.

Уважаємо за доцільне почати аналіз зазначеної наукової проблеми, власне, із визначення найістотніших ознак цього визначуваного поняття, яке є ключовим у таких словосполученнях, як «мовна компетентність», «мовленнєва компетентність», «комунікативна компетентність». Так, академічний тлумачний словник (узагальнюючи основні загальні ознаки аналізованої категорії) репрезентує таке значення лексики «компетентність»: *«Властивість за значенням компетентний (де останнє означає «Який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний»)»* [4].

При цьому В. Семиченко наголошує, що компетентність – це «атрибут особистісного рівня, система тих засвоєних засобів, за допомогою яких людина має можливість вирішувати ті чи інші завдання своєї життєдіяльності. Будь-яке знання, окремі навички або вміння тільки тоді стають дієвими, коли інтегруються в цю загальну систему засобів, вступають у зв'язки з іншими структурними елементами, ієрархізуються, творчо модифікуються, гнучко використовуються відповідно до цілей і умов діяльності або міжособистісної взаємодії» [5, с. 254].

У нормативних актах сучасного законодавства України також зазначено щодо дієвості та динаміки цього поняття. Компетентність визначено як відповідну властивість особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність через реалізацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей [3].

Тлумачення аналізованого поняття дає підстави, з огляду на його значення, інтерпретувати наведені вище словосполучення, де ключовим елементом лексичної валентності є слово «компетентність». Так, *мовна компетентність*, відповідно, буде мати семантику: певна сукупність досвіду мовної діяльності та мовної рефлексії, а також знань, умінь і навичок, що регулюють професійну мову й визначають її спрямованість, індивідуальну специфіку і відповідність ситуації спілкування. Інакше кажучи, мовна компетентність «полягає у володінні мовою в межах нормативної граматики та літературного словника, тобто знання мовного коду, знання та усвідомлення комунікативних законів і умов здійснення акту спілкування, а також способів і засобів їх застосування чи утримання від них» [6].

Щодо *мовленнєвої компетентності*, то вона, зі свого боку, означатиме: уміння застосовувати набуті знання про мову (мовну компетентність) в мовленнєвій практиці. Тобто мовленнєва компетентність «виявляється в основних видах мовленнєвої діяльності – слуханні, говорінні, читанні та письмовій діяльності; умінні планувати свою мовленнєву поведінку». Зрозуміло, що для фахівців-правників важливим є практичне володіння професійною лексикою, і в усному, і в писемному варіантах, здатність використовувати мовні засоби, адаптуватися в конкретній ситуації спілкування. Отже, «мовленнєва компетентність гіпотетично повинна наближатися до елітарного рівня володіння мовою» [6, с. 45].

Комунікативна компетентність – одна із головних компетентностей майбутнього представника правової сфери, оскільки це та здатність особистості встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми: певна сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування [1]. На думку В. Жаворонкової, комунікативну компетенцію слід розглядати як здатність людини розуміти та відтворювати іноземну мов, зокрема й іноземну, «... не тільки на рівні фонологічних, лексико-граматичних і країнознавчих знань та мовленнєвих умінь, а й відповідно до різноманітних цілей та специфіки ситуації спілкування» [2, с. 195]. Жаворонкова В.В. Дослідниця вважає, що це динамічна категорія, у якій відбивається єдність мови і мовлення особистості. Недостатньо лише знати систему мови на всіх її рівнях, володіти правилами породження речень, сконструйованих відповідно до граматичних норм, але й необхідно, крім того, адекватно завданням і ситуації спілкування здійснювати свій вплив на співрозмовника і відповідно до цього вживати мовленнєві висловлювання [2, с. 195].

Описані компетентності дають підстави стверджувати, що *мовна компетентність* – це знання мови, *мовленнєва компетентність* – це володіння мовою, *комунікативна компетентність* – користування мовою. Зазначені категорії взаємозалежні і взаємомотивуючі. Так, *комунікативна компетентність* правника не реалізовується без вироблення *мовленнєвої компетентності*, яка, у свою чергу, не можлива без наявності *мовної компетентності*. Небезпідставно першим елементом у цьому ланцюгу є *мовна компетентність*, адже без знання мови (без якої неможливо впроваджувати фахову діяльність), без теоретичного підґрунтя, обізнаності щодо мовних норм та засобів не може здійснюватися ні мовленнєва,

ні комунікативна діяльність фахового напрямку. При чому, варто наголосити: чим вищий рівень опанування **мовної компетентності**, тим вищий рівень **мовленнєвої та комунікативної компетентностей** правника.

Отже, проведений аналіз надав можливість схарактеризувати вимоги представника правової сфери у сучасному суспільстві в аспекті **мовної, мовленнєвої та комунікативної**. Визначено, що ці компетентності як складники формування професіоналізму правника – взаємообумовлені, і можуть функціонувати лише у тісному взаємозв'язку і взаємодії. Наявність цих професійних категорій сприяє конкурентоспроможності юриста на сучасному етапі розвитку нашої держави.

Список використаних джерел

1. Беляев Б.В. Психологические основы усвоения лексики иностранного языка: пособие. М.: Просвещение, 1964. 136 с.
2. Жаворонкова В.В. Формування комунікативної компетенції в студентів філологічних факультетів. *Вісник Запорізького національного університету*. № 2 (13). 2010. С. 194–197.
3. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 1 липня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
4. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/>.
5. Семиченко В.А. Формування психологічної компетентності студентів у процесі вивчення курсу психології. *Актуальні проблеми психології*. 2001. Вип. 21. С. 250–257.

Галка Юлія Михайлівна,

викладач кафедри іноземних мов
Факультету права та міжнародних
відносин Київського університету
імені Бориса Грінченка

АНГЛІЙСЬКА ДЛЯ НЕАНГЛОМОВНОЇ АУДИТОРІЇ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ДІЄСЛІВ РУХУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Порівняльне вивчення різносистемних мов здійснюється на базі виділення актуальних проблем, серед яких найбільш пріоритетним, на мій погляд, є дієслово і дослідження його багатоаспектної системи.

Усі семантичні різновиди дієслова, в тому числі і дієслова руху, викликають великі труднощі в процесі оволодіння системою